

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. Quomodo & ubi instrumenta edi debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

quasi. c. 22. n. 3. Secundò, si instrumentum eius modi longo tempore inter partes fuerit observatum, & in iudicio pro tali sæpius habitum atque exhibitum. Tertio, si agatur de modica summa. IV. si recipiat aliquod fomentum vel supplementum unde haberi debeat quasi authenticum, ut quia alia adminicula, veluti quod scribens sit vir bonæ opinionis & famæ & solitus semper scribere veritatem, quod vir sit legalis, summa præditus integritate, & scriptura contineat veti similia. V. Si sit iuramento confirmatum VI. si inter partes conveniret, ut instrumentum privatum plenè probet; prout convenire potest cum, quòd scriptura privata non probet, introductum sit favore partium, cui renuntiare possunt. Denique si ab adversario scribentis approbatum sit, etiam plenam fidem facit, licet non sit testiū subscriptioe munitum, *l. Publica 26. §. fin. in fine D. Depositi.*

5. At verò contra scribentem, si causam expressam habeat, ex qua debitum petitur veluti ex mutuo, ex empto, locato, &c. plenam fidem facit, etiam nullo teste adscripto, modò tamen is, qui scripsit, fateatur se scripsisse, quia quisque debet suæ confessioni contra se stare, *l. Generaliter Cod. De non numer. pecunia.* Sin autem causam exprellam non habeat, tum licet is, qui scripsit, fateatur se scripsisse, amen non probat adversus scribentem, nisi semiplenè. *Si cautio 14. h. t. l. cum indebito D. De probat.* quia censetur indiscretè scripsisse: & propterea adversario incumbit probare causam, ex qua debeat is, qui scripsit *d. c. Si cautio.*

§. III.

Quomodo & ubi Instrumenta edi debeant.

1. Edi debent in iudicio parte citata usque ad conclusionem in causa.
2. Non verò post conclusionem.
3. Exceptio.
4. Interdum partis citatio necessaria non est.
5. Interdum etiam ante litem contestatam produci debent.

1. **A**D hoc verò ut probent instrumenta, editive produci in iudicio debent, instar aliorum probationum: & quidem parte cita-

ta, ac post litem contestatam; aliàs non probant. Quamquam in eo differant à reliquis probationibus, quo ad productionem, quòd produci possint non solum in termino probatorio. sed intra terminum, intra quem examinari testes oportet, sed usque ad conclusionem in causa, *l. Gum dilectus 9. & ibi D. D. hoc tit.* quia in hac productione non subest metus subordinationis, qui subest in testibus: nisi fortè Judex præscripserit certum tempus, intra quod instrumenta omnia edi debeant.

2. Post conclusionem verò in causa produci amplius non possunt, quia is est terminus exclusivus omnium probationum, cum facta conclusionem de causa liquere dicatur, *juxta Gloss. in c. Significaverunt V. liquere & ibi Felin. sup. De testibus* Sic etiam produci nequeunt, quando expresse renuntiatum est omnibus probationibus.

3. Hoc tamen fallit; Primò, Si ex justa aliqua causa Judex, postquam conclusum est causa; admittere ea velit, quia quo ad Judicem numquam in causa concluditur, ideoque conclusionem rescindere & ulteriorem probationem partibus injungere potest, *cap. Cum Ioannes 10. & ibi Gloss. & Felin. n. 12. h. t.* partemque interrogare non solum ad declarationem retroactorum, verum etiam ad fundandam de novo intentionem partis, in vim novæ probationis, *arg. d. c. Cum Ioannes.* Secundò, Si producens instrumenta fidem faciat iuramento, ea demum post conclusionem in causa venisse ad suam notitiam, facta prius diligenti inquisitione, *c. Pastoralis inf. De except.* Ad hoc autem iuramentum præstandum opus est speciali mandato in procuratore, ut illud præstet nomine domini, & in animam eius. Tertio, in causa matrimoniali, in qua sententia, maxime contrà matrimonium lata, nunquam transit in rem iudicatam, *c. Lasor 7. & ibi Gloss. inf. de re judic.* IV. Quando instrumentum non ad probandum, sed ad priores probationes declarandas, profertur: quia alias prohibetur probare, non vetatur probationem à se factam declarare. V. In criminalibus, in quibus non concluditur in causa quoad reum, quin semper ad sententiam usque possit eius innocentia detegi; idque favore defensionis receptum est, VI. Si ex beneficio restitutionis in integrum

legum subveniatur minori, vel Ecclesiæ, aut etiam majori, ex clausula generali, *Si qua mihi ipsa* &c. VII. In causa appellationis possunt ea instrumenta produci, quibus in priori instantia obstitabat conclusio, juxta *l. Per hanc ubi committitur* DD. *Cod. De temporibus appellat.* VIII. Dicta regula procedit in probationibus facti, non etiam probationibus juris, quibus per conclusionem non censetur præclusa via; sed leges semper allegari possunt, modo ad hoc non petatur nova dilatio, quæ esset deneganda IX. In causa beneficii, secundum aliquos. X. Fallit quo ad recognitionem sigillorum, nam fieri potest tunc probatio post conclusionem in causa. Denique si facta sit conclusio cum clausula *Salva reproductione scripturarum* & aliis casibus.

4. Subinde etiam non requiritur citatio partisi veluti quando instrumentum producitur ad solam instructionem Iudicis, vel fit productio in fine termini, aut intra terminum, datum ad producendum scripturas seu instrumenta, vel ad probandum per omne genus probationis.

5. Similiter interdum produci debent ante litem contestatam: ut si in libello facta sit mentio instrumentorum: nam tum illa unâ cū actione, adversario petenti edenda sunt: *l. 1. §. 1. & fin. D. De edendo*. Quamquam instrumentum cum libello productum, non probet, nisi post litem contestatam in vim probationis repetatur seu producat.

§. IV.

Qualiter & cui edi debeant.

1. Edi debet ipsum originale instrumentum.
2. Aut exemplar, jussu iudicis inde desumptum.
3. Et quidem iudicis totum, parti solum capitulum de quo agitur.
4. 5. Quæstio, an reus actori teneatur edere instrumenta.
6. Quatenus tertio alicui edendum sit instrumentum.

1. Produci etiam debent ipsa instrumenta originalia, quia exemplis seu exemplaribus eorum regulariter non creditur *cap. 1. h. 2. lib. 2. D. eod.* 2. nisi auctoritate Iudicis exemplata sint, concurrentibus iis, quæ supra §. 2. num. 1. ad exemplationem requiri diximus. Potest ta-

men producens, originali semel exhibito, eoque recepto relinquere in actis copiam authenticam, ne forte ipsum originale aliquo casu perdatatur vel surripiatur. Nisi instrumentum sit originalia e mandati procuratorii; nam hoc, si sit simplex, relinqui in actis debet, neque alias probat. Sin plura contineat capita & mandata ad plures causas, debet originale restitui producenti, & registrati in actis ea pars mandati, quæ ad causam facit.

3. Edi autem instrumentum oportet ipsi Iudici, & quidem totum; parti verò eius tantum capituli copia danda est, de quo moveretur quæstio, *c. Contingit* 5. *h. 2. restituro originali instrumento*.

4. Cæterum an reus actori sua instrumenta edere teneatur, ad fundandam eius intentionem, quari potest. Et dicendum, prout superius innuavi *1. ad Tit. De probationib. §. 3. n. 6.* nõ teneri edere ea, quæ ibi propria sunt, seu quæ suis sumptibus redemit *arg. cap. 1. in fine sup. De probat.* quia neque juris neque æquitatis ratio permittit, ut quis in vitus arma & tela quibus confodiatur & conficiatur, adversario suo tradere cogatur & conficiatur. *Qui accusare* 4. *Cod. de edendo, l. Nimis grave* 7. *Cod. De testib.* Secus si sint communia v. g. communibus sumptibus confecta, vel testamenta inter hæredes ac legatarios: quorum nomine comparata sunt duo edicta Primum, De tabulis exhibendis, adversus eum, qui negat, se testamentum habere vel asserit se exhibere non posse: alterum, Quemadmodum testamenta aperiantur: adversus eum, qui non diffitetur testamentum apud se esse, quo casu compelli potest, ut aperiat, *tot. tit. D. & Cod. Quamamodum testamenta aperiantur*.

5. Sed cur, inquit, minus reus tenetur edere instrumenta sua actori, ad fundandam eius intentionem, quam actor sua reo, ad fundandam eius exceptionem, juxta *l. Non est novum* 5. *Cod. De edendo*; præsertim cum reus in suis exceptionibus sit actor *l. in exceptionib. 14. D. De probat.* Respondeo, quia licet reus in sua exceptione sit actor, tamen est actor necessarius, & ut ita dicam, invitus, cum non sit in eius potestate, an & quando conveniatur, *l. Pure §. ult. D. De dolis mali except.* uti est in potestate actoris, an & quando velit convenire reum, seque præmunire probationibus sufficientibus: ac